

Un debut summament prometedor

El Premi Primera Columna és, com ja insinua el nom, un dels pocs certàmens literaris de casa nostra destinats exclusivament a descobrir autors debutants. La cobertura publicitària que proporciona el fet de proclamar-se el veredictes en la mateixa sessió en què es dona a conèixer el guanyador del Premi 23 d'Abril, afegida a una discreta dotació econòmica, i, sobretot, a la publicació del llibre en vigílies de Sant Jordi (i amb les garanties de correcció amb què habitualment treballa la gent de Columna), són alguns dels al·licients que acompanyen aquest premi de trajectòria encara curta però de resultats força engrescadors.

L'anterior edició del Premi Primera Columna la va guanyar Víctor Aldea amb *Obanshee*, un llibre que, sense ser cap meravella, reunia al·licients suficients com per fer-nos esperar amb interès noves produccions del seu jove autor. Enguany la cosa ha anat encara millor i puc dir que aquest mínim de suficiència que en bona lògica haurien de tenir tots els llibres que apareixen amb l'aurèola de guanyadors d'un premi ha estat superat amb escreix. Em refereixo a *Pedres de toc*, de Carme Torras, una barcelonina nascuda el 1956 que en el seu currículum professional té els títols de llicenciada en Matemàtiques, doctora en Informàtica i professora d'Investigació a l'Institut de Robòtica del CSIC-UPC.

Val la pena entretenir-se uns instants en el prestigiós historial professional d'aquesta científica que ara aterra en el planeta de la novel·la, ja que en el seu ram no és, ni de bon tros, cap debutant. Ben al contrari. Carme Torras porta ja publicats quatre llibres i un centenar d'articles, i s'ha fet mereixedora de diversos

Carme Torras
Pedres de toc
Columna, Barcelona, 2003
232 pàgs.

reconeixements entre els quals destaquen el Premi Divulga del Museu de la Ciència de Barcelona, el Premi Rafael Campalans de l'Institut d'Estudis Catalans i la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya al mèrit científic i tecnològic.

M'apresso, doncs, a dir que *Pedres de toc* és una novel·la primerenca d'una autora que comença a transitar pel món de la creació literària amb un perfil no gens convencional. Potser és per això que *Pedres de toc* està força lluny de les primeres temptatives que estem acostumats a veure. Provatures en què pesen més les bones intencions de sortida que l'encert final, les vacil·lacions del trajecte que la solidesa del conjunt.

Vull dir amb tot això que Carme Torras no s'ha emparat en la seva condició de debutant per limitar-se a una estrena prometedora i prou. Fa un moment deia que ens les havíem amb una escriptora de perfil molt especial i això es detecta en l'ambició del projecte literari que ha volgut desenvolupar i en els destacables valors que el lector percep així que s'endinsa en les seves pàgines.

Pedres de toc és una novel·la construïda al voltant de dos personatges molt potents: Carla Vinyals, una jove periodista, i Nydia Aréchiga, una veterana diva del món de la dansa. Dues dones de característiques molt diferents i de personali-

tats fortes a les quals l'autora fa xocar com dues locomotores desbocades.

Malgrat la seva joventut, Carla és una dona reflexiva i mancada de sentit de l'humor. Tocada per la pulsio d'indagar, la seva gran vocació és el periodisme d'investigació, i, de moment, l'alimenta a mitges amb la seva feina en una empresa dedicada a escriure per encàrrec biografies de ciutadans més o menys anònims. Nydia Aréchiga, en canvi, és un volcà en contínua erupció creativa. Al començament de la novel·la la trobem en les vigílies del seu seixanta-cinquè aniversari, motiu pel qual els seus dos fills es posen en contacte amb l'empresa de la Carla, ja que volen regalar a la seva mare allò que mai han pogut acabar de conèixer del tot: una descripció ordenada i completa de tots els racons de la seva biografia. No tant la de l'artista prestigiada arreu del món —que aquesta ja la coneixen— com la part de la seva infantesa i joventut a Mèxic. Una època en la qual va començar una prometedora carrera com a pintora que va abandonar bruscament i sense cap explicació.

La temptació d'irrompre en el passat d'un personatge tan singular toparà amb el desinterès i les evasives de la investigada fins que la perseverança de la Carla provocarà algunes esclatxes en la cuirassa de la seva oponent que permetran descobrir l'existència d'un secret en el seu passat. Un secret que, malgrat els anys transcorreguts, es manté molt present a l'interior de Nydia. I és justament aquí, en aquesta esgrima entre dos caràcters oposats —l'energia reflexiva de Carla contra l'energia explosiva de Nydia—, on Carme Torras construeix un laberint de tensions que esdevé el fil conductor de *Pedres de toc*. Un fil que sap

controlar al llarg del llibre amb un pols poc habitual en una debutant.

A partir del primer contacte entre les dues protagonistes la trama progressa de manera imparable. Fins i tot amb alguns cops d'efecte —l'accident de Carla, per exemple— que denoten una notable intuïció narrativa. Carme Torras té sentit de les proporcions a l'hora de descriure situacions, no es perd en detalls innecessaris i fa dialogar els personatges de manera convincent. L'autora sap jugar també amb un punt de vista canviant de gran eficàcia comunicativa de cara al lector. Un punt de vista que tant se situa en l'exterior dels personatges com s'instal·la en el seu interior per completar una reflexió o puntualitzar un diàleg.

Fins i tot té el tacte suficient com per no magnificar el secret de Nydia Aréchiga. Un secret petit en les seves dimensions reals però de proporcions multiplicades pel silenci i la distància dels anys. En aquest punt és on Carme Torras ens torna a demostrar que sap perfectament el que vol: no es tracta d'entabanar el lector amb un fil d'intriga més o menys ben trenat sinó de situar-lo com a espectador privilegiat en la primera fila del xoc de dues dones singulars.

Magnífic debut, doncs, aquestes *Pedres de toc* de Carme Torras. Un llibre que recomano vivament i al qual només reauria l'excessiu control que l'autora exerceix sobre els sentiments dels personatges. A primera vista tal vegada ens pot semblar que ja hauria de ser així: Carla és una dona que sembla no tenir espai per als sentiments i Nydia els camufla sota la seva permanent activitat. Per a l'una el passat és font de coneixement, per a l'altra l'única realitat que val és el present. El joc de les dues es basa en mantenir la fredor i no abaixar la guàrdia en cap moment. No tinc tan clar, però, que l'opció de l'autora a favor de l'asèpsia hagi estat la millor tria. En el fons una novel·la és la descripció d'uns fets i uns personatges observats pels ulls de l'autor. Uns ulls dels quals poden sortir llàgrimes o mirades enceses de passió sense que això hagi de deformar necessàriament els perfils de les seves criatures.

Pintar el que es veu, diu Nydia Aréchiga, no té mèrit. El difícil és saber veure. I el quadre que Carme Torras presenta a *Pedres de toc* és dels que enganxen l'atenció de l'espectador. En resum, una primera columna bastida amb materials de gran solidesa. De les que poden suportar el pes d'un edifici singular, no pas un xalet.

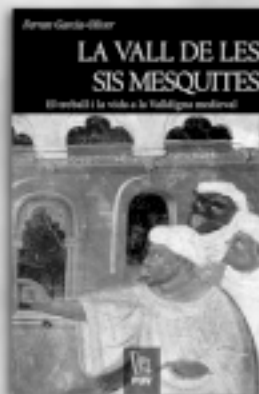
NOVETATS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Pasajes, 12
El futuro de la naturaleza humana
Preu: 8 €

La vall de les sis mesquites
El treball i la vida a la Valldigna medieval
Fernan Garcia-Oliver
Preu: 15 €

L'Espill, 14
Preu: 9 €

Foucault: un il·lustrat radical?
Josep Antoni Bermúdez
Preu: 16 €

Utopística
Les opcions històriques del segle XXI
Immanuel Wallerstein
Preu: 10 €

PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

c/ Arts Gràfiques, 13 ~ 46010 València ~ Tel. 96 386 41 15 • <http://www.uv.es/publicacions> ~ publicacions@uv.es